

Jeugdbeleid in ontwikkeling

Beleidsnota jeugd

Op 10 december 2009 is de beleidsnota jeugd 'horen, zien en actie' vastgesteld. In 2010 en 2011 is middels een jeugdagenda aan de daarin beschreven thema's gewerkt. In 2012 is er geen agenda verschenen maar werd een pas op de plaats gemaakt. Ontwikkelingen in het maatschappelijk domein vragen om een andere manier van denken en handelen. Dit heeft een groot effect op de uitvoering van het jeugdbeleid. Het jaar 2012 is gebruikt om deze ontwikkelingen in het maatschappelijke domein te vertalen naar een visie en uitgangspunten. Deze vormt de basis voor de uitvoering van het jeugdbeleid in de toekomst en de voorbereidingen op onze nieuwe verantwoordelijkheden vanaf 1 januari 2015. In deze notitie beschrijven we de resultaten van het jeugdbeleid, de ontwikkelingen en uitgangspunten voor de toekomst en de betekenis daarvan voor het jeugdbeleid.

Resultaten

De jeugdagenda was opgebouwd uit zes programma's waarvan hieronder de belangrijkste resultaten kort worden toegelicht.

1 Ontwikkelen, opvoeden en beschermen

Het Centrum voor Jeugd en Gezin heeft zich de afgelopen periode ontwikkeld van een loket naar een brede netwerkorganisatie. Inwoners kunnen op verschillende manieren bij het CJG terecht. Er zijn inlooppunten en spreekuren en er is een website waar veel (o.a. lokale) opvoedinformatie te vinden is. Er is een telefoonnummer en een mailadres voor contact met CJG-professionals. De afgelopen jaren is de bekendheid met het CJG onder inwoners vergroot. De grootste behoefte blijkt echter om in de eigen leefomgeving en op natuurlijke vindplaatsen ondersteuning te vinden en ontvangen. Om die reden richt het CJG zich steeds meer op informele opvoedondersteuning en het uitrusten van professionals op de vindplaatsen om opvoedondersteuning te bieden of snel door te geleiden binnen het netwerk.

Een netwerkorganisatie ontstaat niet vanzelf. Vanuit het CJG zijn werktafels en netwerkbijeenkomsten georganiseerd waarbij het kennismaken met elkaar en elkaars expertise centraal stond. De bijeenkomsten hebben ertoe geleid dat professionals elkaar sneller weten te vinden wanneer er vragen of problemen rond een kind zijn. De preventieve keten is hiermee versterkt.

De zorgstructuren rondom onze jeugd blijven aandacht vragen. Met het School Maatschappelijk Werk en het Jeugd Maatschappelijk Werk zijn schakels gecreëerd tussen onderwijs en hulpverlening. Dit maakt het mogelijk om snel de juiste ondersteuning en hulp te kunnen bieden. In de praktijk werkt dit nog niet altijd even goed. Er moeten nog stappen gezet worden om de doorgaande lijn daadwerkelijk soepel te laten verlopen.

Steeds meer organisaties sluiten zich aan bij de Verwijsindex, ook komen er steeds meer meldingen. De afgelopen jaren is stevig ingezet op vragen (en drempels) op het gebied van privacy. Langzamerhand is een verbetering te zien in het denken daarover.

Met het project Familie Netwerk Beraad Achterhoek wordt ingezet op het betrekken van het sociale netwerk van een hulpvrager en zeggenschap over hulp door die inwoner. Dit project omvat nu één methode en zal vanuit de nieuwe ontwikkelingen verder worden verbreed.

2. Opvang, educatie en werk

Al voor de opening van Kulturhus de Rietborgh werd in Terborg onder regie van de gemeente gewerkt aan het Brede School Netwerk. Verschillende factoren hebben eraan bijgedragen dat het netwerk niet meteen van de grond kwam. Het draagvlak was (nog) niet optimaal, andere prioriteiten kregen voorrang. Een één op één gemeentebrede uitrol was daarom niet mogelijk. Om die reden is een

projectopdracht ontwikkeld waarbij op drie plekken in de gemeente in beeld wordt gebracht of er draagvlak is en hoe het Brede School Netwerk op die plek de meeste kans van slagen heeft. De resultaten worden in de zomer van 2013 opgeleverd.

Het Onderwijs Achterstand Beleid (OAB) heeft zich de afgelopen jaren ontwikkeld en wordt op dit moment geëvalueerd. Naar aanleiding van die evaluatie zal in 2013 uitgewerkt worden welke onderdelen worden voortgezet, geborgd en aangescherpt. Aandachtspunt blijft de doorgaande lijn tussen voor- en vroegschool.

De regionale pilot Jeugd Maatschappelijk Werk, die o.a. op de Wesenthorst, heeft plaatsgevonden, laat positieve resultaten zien. Ook landelijk onderzoek wijst uit dat een dergelijke vorm van coaching van leerlingen in een vroeg stadium het percentage voortijdig schoolverlaters drastisch kan verlagen. Het Jeugd Maatschappelijk Werk zal in 2013 worden ingebed in de lokale zorgstructuren en aanbod.

3. Gezondheid

Zowel het project alcoholmatiging als GKGK naderen een afronding en laten positieve resultaten zien. Het project alcoholmatiging laat over de gehele projectperiode vanaf 2005 een sterke daling zien van het aantal jongeren onder de 16 dat wel eens alcohol heeft gedronken. Bij ouders is de bekendheid met de gevolgen van alcoholgebruik op jonge leeftijd sterk gestegen.

Binnen het project GKGK zijn diverse initiatieven ontstaan die bijdragen aan een gezonde leefstijl van onze jeugd. De beweegbus is één van die initiatieven, deze bus met sport- en spelmaterialen rijdt rond in de gemeente en doet op vaste dagen verschillende schoolpleinen aan. De evaluatie van het gehele project, waaronder ook de fittesten bij kinderen op de deelnemende scholen, wordt begin 2013 verwacht.

Na afronding van de projecten moeten deze geborgd worden in regulier beleid. In 2013 zal dit gebeuren in samenhang met de Brede School Netwerken en het gebiedsgericht werken waarbij samen met de inwoners en organisaties in een gebied wordt nagedacht over een samenhangende (preventieve) inzet in dat gebied.

Vanuit de GGD is het proces ingezet om te komen tot een daadwerkelijk integrale jeugdgezondheidszorg (iJGZ). Nu bestaat er nog een 'knip' tussen de groep 0-4 en 4-19 jaar. Het project heeft een aantal rapporten opgeleverd over de mogelijke scenario's. Momenteel wordt er ook een financiële uitwerking gemaakt. De ontwikkeling van de iJGZ heeft een sterke relatie met de decentralisatie van de jeugdzorg. Deze wordt in regionaal verband uitgewerkt. In 2013 zullen er besluiten genomen worden op welke schaal en in welke vorm de iJGZ wordt vormgegeven.

4. Vrijtijdsbesteding

In de afgelopen jaren heeft een intensivering van het jongerenwerk plaatsgevonden. Het jongerenwerk kreeg daarmee de ruimte om niet alleen met overlastsituaties bezig te zijn maar ook in te zetten op talentontwikkeling en het (samen met de jeugd) organiseren van activiteiten aanbod. Met name de kwetsbare groepen worden hiermee bereikt en geprikkeld om iets voor zichzelf en hun omgeving te betekenen. Een mooi voorbeeld is de T-dance in de Dru-fabriek waar het niet alleen gaat om het aanbieden van een discoavond maar waarin jongeren ook gestimuleerd worden vrijwilligerswerk te doen of zich op het podium te presenteren.

De skatebaan in het Dru-Industriepark heeft een nieuwe locatie in de buitenruimte gekregen. Hierdoor zijn de jongeren niet meer van openingstijden afhankelijk om te kunnen skaten. In Uft Noord wordt samen met de wijkraad gewerkt aan een kleinschalige sport- en ontmoetingsplek voor de jeugd. Deze moet in de loop van 2013 gerealiseerd zijn. Bij de Lichtenberg in Silvolde is een voetbalkooi geplaatst waar het jongerenwerk, samen met de jeugd, regelmatig activiteiten organiseert.

Het bereiken van onze jeugd via sociale media is nog onvoldoende van de grond gekomen. Wel is er een platform van jongeren ontstaan dat de Achterhoekse jeugd een stem wil geven richting o.a. gemeenten. Dit initiatief hebben wij zowel inhoudelijk als financieel ondersteund. Communicatie met de jeugd blijft een aandachtspunt. Participatie van jeugd bij hun eigen leefomgeving is bij uitstek mogelijk via het wijkgericht werken.

5. Veiligheid

Het hangplek- en overlastoverleg heeft de afgelopen jaren bijgedragen aan een effectievere aanpak van overlastsituaties. Betrokken organisaties als politie, jongerenwerk en JEKK komen in dit overleg tot een gezamenlijke en gedragen aanpak. Hierdoor zijn overlastsituaties vaak snel in beeld en wordt er wanneer nodig tijdig ingegrepen. Ook hierbij wordt steeds meer een kanteling gemaakt naar het betrekken van jongeren, ouders en buurtgenoten bij het vinden van een oplossing.

6. Wonen

Het onderwerp wonen en jeugd is opgepakt binnen de regionale woonvisie.

Ontwikkelingen en uitgangspunten

De samenleving heeft niet stil gestaan sinds 2009. Er doen zich verschillende ontwikkelingen voor die invloed hebben op het jeugdbeleid en de uitvoering daarvan. Er komen nieuwe verantwoordelijkheden naar de gemeente, in combinatie met een korting op de middelen vraagt dat om een nieuwe koers, nieuwe uitgangspunten en een andere manier van werken.

Ontwikkelingen

Het programma Welzijn Nieuwe Stijl is in 2010 gestart om na de evaluatie van vier jaar Wmo, een nieuwe impuls te geven aan de invulling van de potenties die de Wmo in zich heeft om de zelfredzaamheid en participatie van burgers te vergroten. Welzijn Nieuwe Stijl richt zich op meer gemeenschappelijkheid tussen gemeenten, instellingen en burgers over de gewenste visie, op meer professionaliteit en effectiviteit in de aansturing door gemeenten: gericht op resultaten en maatschappelijke effecten in plaats van op producten en op meer efficiëntie door meer samenwerking en het ontwikkelen van collectieve arrangementen.

Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens. Deze geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector, en zijn daarmee ook voor gemeenten in hun rol als opdrachtgever relevant. De 8 bakens van Welzijn Nieuwe Stijl zijn:

1. Gericht op de vraag achter de vraag;
2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger;
3. Direct er op af;
4. Formeel en informeel in optimale verhouding;
5. Doordachte balans van collectief en individueel;
6. Integraal werken;
7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht;
8. Gebaseerd op ruimte voor de professional.

Deze 'kanteling van denken en doen' wordt inmiddels ook breder uitgedragen. Eén van de aanleidingen voor de decentralisatie van de jeugdzorg is het inzicht dat we in de jeugdsector veel meer kunnen inzetten op het versterken van de opvoeding, dat we zo min mogelijk de zorg over moeten nemen. Dat betekent dat er meer gewerkt kan worden aan het herstel van het gewone leven, aan het versterken van de gewone ontwikkeling en opvoeding van jongeren, aan talentontwikkeling en de bevordering van de eigen kracht en autonomie van kinderen en hun ouders. Dat betekent niet alleen een decentralisatie, maar ook een transformatie: de nieuwe zorg voor jeugd vraagt om een andere manier van denken en handelen. De twee termen decentralisatie en transformatie treffen we momenteel op allerlei plaatsen aan. Goed is daarbij te beseffen dat de stelselherziening dus niet alleen een overheveling van verantwoordelijkheden en geld is, maar ook bedoeld is om de sector anders te laten functioneren.

Uitgangspunten

De gemeente heeft vier pijlers vastgesteld die een nieuwe koers aangeven¹. Deze vier pijlers zijn:

- De gemeente ondersteunt de inwoner en stimuleert het zelforganiserend vermogen van de lokale samenleving;
- De gemeente behoudt haar doelstellingen en gaat terug naar de kern;
- In een vitale samenleving voeren mensen, instellingen en bedrijven de regie over hun eigen bestaan;
- In een vitale samenleving is een solidaire gemeente.

¹ Zbb-notitie

In het Wmobeidsplan² is de volgende visie vastgesteld:

“De gemeente Oude IJsselstreek biedt een algemeen, preventief basisniveau voor alle inwoners en additionele ondersteuning voor mensen (en hun verbanden) die dat nodig hebben. Daarbij investeert de gemeente sterker dan nu in collectieve, preventieve inzet, waardoor curatieve inzet zoveel mogelijk beperkt wordt en beheersbaar blijft.”

Uitgangspunten zijn o.a. een verandering van de verhouding tussen samenleving en overheid; Inwoners zijn primair verantwoordelijk voor hun eigen leven en leefomgeving. De gemeente heeft een regierol waarin zij faciliteert, inspireert, informeert en verbindt. Het algemene, preventieve basisniveau moet er zo uitzien dat nagenoeg alle inwoners zonder additionele ondersteuning kunnen leven, en voor hen die dat wel nodig hebben een vorm van ondersteuning mogelijk is.

De drie decentralisaties en de invoering van het Passend Onderwijs hebben allemaal o.a. betrekking op onze jeugd. De Achterhoekse gemeenten hebben een kaderstelling uitgewerkt voor het maatschappelijk domein³. Deze moet als leidraad dienen in de (voorbereidingen op) de decentralisaties. Uitgangspunten in dat kader zijn o.a. :

- De burger in zijn omgeving als vertrekpunt;
- De belangen van mensen prevaleren boven die van de systeemwereld;
- Versterken van de eigen kracht van mensen, het gezinssysteem en/of het sociaal netwerk;
- De toegang tot alle maatschappelijke ondersteuning is lokaal en laagdrempelig (gecombineerd voor Jeugd, Werk, Inkomen en Zorg);
- Preventie en laagdrempelige vormen van ondersteuning worden versterkt;
- Een enkelvoudige vraag krijgt een enkelvoudige aanpak, voor meervoudige vragen is uitgebreide vraagverheldering en zorgcoördinatie noodzakelijk;
- Inzet van generalisten om het beroep op specialisten terug te dringen;

Wat verandert er voor het jeugdbeleid?

Bovenstaande ontwikkelingen en uitgangspunten betekenen nogal wat voor de uitvoering van het jeugdbeleid. Kort samengevat behouden we in het jeugdbeleid vastgestelde thema's maar hanteren we bij het werken aan die thema's nieuwe uitgangspunten en een andere, gebiedsgerichte, manier van organiseren. Ook wordt het zwaartepunt verlegd van inzet op zorg naar inzet op preventie.

We willen dat onze jeugd zich ontwikkelt tot zelfstandige en participerende inwoners door ontwikkeling van talenten en preventieve inzet. Jeugd, ouders en hun omgeving maken het jeugdbeleid in eerste instantie zelf. Zij spelen, samen met kinderopvang en onderwijs, de hoofdrol in het creëren van een klimaat waarin jongeren gestimuleerd worden tot een positieve ontwikkeling (positief opvoedklimaat: zie bijlage 1 voor een toelichting). De gemeente ondersteunt daarbij op wijkgericht niveau. Is er meer nodig dan zorgen we dat de juiste professional(s) aan tafel zit die samen met het gezin/jongere bepaald welke ondersteuning of hulp benodigd is en hoe die georganiseerd kan worden. Alle hulp, van lichte ondersteuning tot passende zorg, is binnen maximaal twee stappen te bereiken. Deze nieuwe insteek en manier van organiseren vragen om nieuwe ambities en een integrale benadering. Tot slot geven de decentralisaties ons de mogelijkheid en de kans om verschillende beleidsterreinen effectief met elkaar te verbinden.

Voor het jeugdbeleid betekent dit dat we in elk 'gebied' de primaire opvoedmilieus: gezin en omgeving (waaronder verenigingen), kinderopvang, buitenschoolse opvang en onderwijs gaan betrekken bij, en stimuleren tot gezamenlijke en samenhangende inzet op het opvoed- en opgroeiklimaat. Het voorzieningenniveau en het activiteitenaanbod zijn daarvan onderdeel. Het Centrum voor Jeugd en Gezin zal nóg dichterbij onze inwoners komen te staan door de doelen en functies ervan in te bedden in het wijkgericht werken en deze te integreren met andere loketten voor onze inwoners. De toegang tot ondersteuning en zorg wordt zo laagdrempelig en dichtbij onze inwoners georganiseerd. Ondersteuning kan op deze manier snel en effectief worden ingezet zodat zwaardere zorg niet, of minder snel, nodig zal zijn.

² Raadsbesluit, 19 april 2012

³ De notitie 'Achterhoekse kaderstelling voor het maatschappelijk domein' wordt in februari aan de Achterhoekse gemeenteraden ter vaststelling voorgelegd.

Uitgangspunten voor het jeugdbeleid

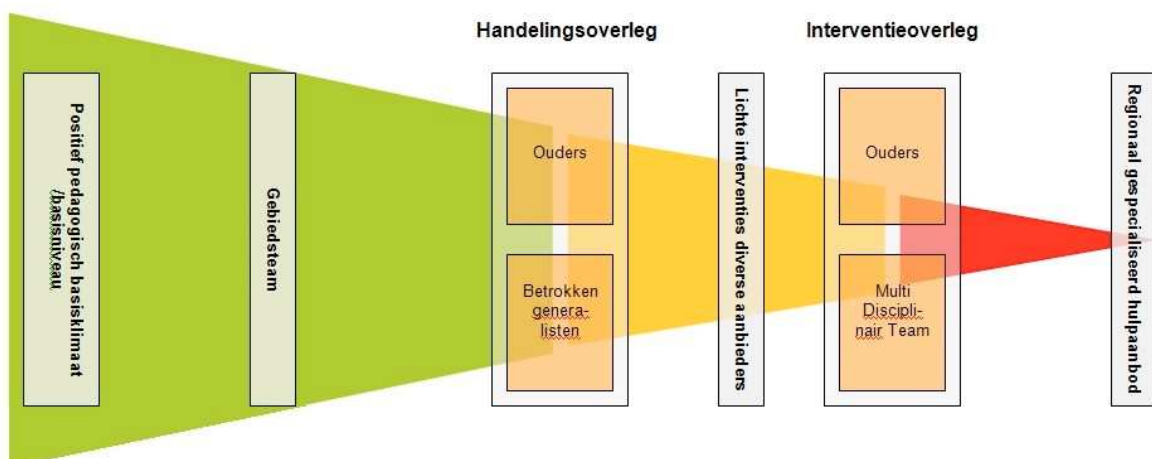
We hanteren we de kernbegrippen: Preventie, Participatie en Zelfredzaamheid. Deze resulteren in de volgende uitgangspunten:

1. Inwoners zijn primair verantwoordelijk voor hun eigen leven en leefomgeving. Voor de jeugd betekent dit dat we **uitgaan van wat de jeugd zelf kan!** Daar waar jeugd of ouders het niet zelf kunnen, stimuleren we als gemeente (via de verenigingen en instellingen die wij daartoe subsidiëren) dat zij hun eigen kracht versterken. Daar waar nodig zal er altijd hulp en zorg beschikbaar zijn voor diegenen die het écht niet zelf, of met behulp van hun familie en sociale netwerk, kunnen.
2. In het geval hulp of zorg nodig is praten we niet over maar met het gezin! Uitgangspunt is **herstel van het gewone leven**. Het gezin werkt, met ondersteuning van professionals, planmatig en doelgericht aan de doelen die ze zelf hebben gesteld. Wij zorgen op onze beurt voor continuïteit in de ondersteuning.
3. De gemeente staat dichtbij de inwoner en **sluit aan op zijn leefwereld en behoefte**. Voor de jeugd betekent dit dat de leef(- en leer)omgevingen en ontwikkelingsfasen van de jeugd leidend zijn voor beleid en niet de beleidsterreinen of organisatiegrenzen. Datzelfde geldt voor de uitvoering. Ook professionals die werken met en voor kinderen en jongeren dienen het perspectief, de talenten en het belang van de jeugd voorop te stellen.
4. De gemeente is facilitator, inspirator en verbinder. Voor kinderen, jongeren en ouders betekent dit dat zij in eerste instantie zelf aan zet zijn om hun vragen beantwoord te zien en hun wensen te doen uitkomen. **De jeugd is dus ook (co)producent**, het programma van activiteiten dat wordt aangeboden, wordt primair bedacht door en uitgevoerd door de jeugd zelf. De rol van de professional is daarin ondersteunend en coachend in plaats van uitvoerend. Als gemeente nemen we de regie om deze omslag bij inwoners en professionals te realiseren.

Werkwijze

Onderstaand 'erbij haal model'⁴ kan als basis dienen voor de te hanteren werkwijze. Op de achtergrond de pyramide die visualiseert dat het met 85% van de jeugdigen in Nederland goed gaat (groen), dat 10 tot 12% te maken heeft met lichte problemen (geel) en dat 3 tot 5 % van de kinderen ernstige problemen heeft (rood).

Figuur 1: basismodel werkwijze

Voor alle kinderen in onze gemeente willen we een positief pedagogisch basisklimaat bieden waarin zij positief gestimuleerd worden in hun ontwikkeling en waarin preventie een rol speelt. Wanneer dat

⁴ Gebaseerd op: Stam, drs. P.M., *Verbinden en aansluiten in de zorg om jeugd*. Maart 2012

niet voldoende is volgt een handelingsoverleg tussen ouders, kind en de betrokken generalist. Dat kan bijvoorbeeld de buurtcoach zijn maar ook een onderwijzer die daar voldoende voor is toegerust. Samen maken ze een plan en bekijken ze welke lichte interventies nodig zijn. Als ook dat niet voldoende is volgt het interventieoverleg waarbij ouders, kind, generalist en eventuele specialisten zich beraden op het benodigde gespecialiseerde aanbod. Uitwerking van deze werkwijze vindt plaats in de projecten 'wijkgericht werken', 'welzijn opbouwen vanaf 0' en 'toegang tot ondersteuning en zorg'.

Hoe draagt dit bij aan onze voorbereiding op de decentralisaties?

Door het jeugdbeleid volgens deze uitgangspunten te organiseren bereiden we ons voor op de decentralisaties. De jeugd wordt breed gestimuleerd om zich optimaal te ontwikkelen. Kansen worden versterkt door problemen vroegtijdig te signaleren en middels laagdrempelige ondersteuning in en met de eigen leefomgeving op te pakken. Door de ondersteuning en de toegang daartoe laagdrempelig, integraal en gebiedsgericht te organiseren kunnen problemen vroegtijdig en in samenhang worden opgepakt en zal zwaardere zorg in minder gevallen nodig zijn.

Met deze uitgangspunten creëren we een stevige, preventieve basis waarmee het grootste deel van onze jeugd zich optimaal kan ontwikkelen. In die basis doen we er alles aan om onze jeugd dichtbij te ondersteunen. Wanneer toch zwaardere zorg nodig is kan die snel en effectief worden ingevlogen. Vanaf 2015 zijn wij ook verantwoordelijk voor het inkopen en aanbieden van die zwaardere zorg. Naar verwachting levert het bieden van een stevige preventieve basis ons dan, naast het welzijn van de jeugd, ook in financiële zin wat op.

De basis moeten we vooral lokaal en behoeftegericht organiseren, daarmee kunnen we nu al aan de slag! Daarnaast zijn er ook vraagstukken rondom de decentralisaties waarover in regionaal verband wordt nagedacht. Bijvoorbeeld de (vormen van) toegang tot ondersteuning en zorg: wanneer komt iemand in aanmerking voor zorg? Het stimuleren van eigen kracht en het gebruik van gezinsplannen: hoe breder dit wordt uitgezet hoe beter het resultaat! De wijze van inkopen en de schaalgrootte waarop sommige zorg kan en moet worden ingekocht. Ook deze vraagstukken staan in 2013 en 2014 op de agenda om ons voor te bereiden op de decentralisaties en in 2015 klaar te zijn voor de jeugdzorg!

Jeugdagenda 2013-2015

In de jeugdagenda 2013 – 2015 is uitgewerkt met welke doelen we de komende jaren gaan werken aan een preventieve basis waarbij ondersteuning en zorg laagdrempelig, dichtbij en toegankelijk is. De tijdlijn laat zien welke zaken in 2013 worden afgerond of opgeleverd. Reguliere taken zijn niet opgenomen maar blijven uiteraard onderdeel van het jeugdbeleid. De regionale voorbereiding op de decentralisaties staat in het verlengde van de agenda.

Agendapunten 2013 -2015

Programma 1: Brede ontwikkeling

Hoofddoel: Alle jeugd in onze gemeente krijgt kansen om, en wordt gestimuleerd tot, het optimaal ontwikkelen van talenten en competenties. (positief pedagogisch basisklimaat)

Type: lokaal/gebiedsgericht

Agendapunt:	Wat willen we bereiken?	Opdrachten
1 Er is een samenhangend gevarieerd naschools sport- en cultuuraanbod in, en passend bij, ieder 'gebied'.	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2015 werken in ieder 'gebied' scholen, kinderopvang en andere partners samen in brede schoolverband. ○ In 2013 is het basisniveau dat wij onze inwoners willen bieden vastgesteld. <i>(Onderdeel uitvoering Wmo beleidsplan)</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • Gemeentebreed Brede School Netwerk • Definiëren basisniveau

2	De jeugd ontwikkelt ook in de vrije tijd haar competenties.	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2015 is 50% van de jongeren in enige vorm actief voor hun eigen leefomgeving. ○ In 2015 besteedt 70% van onze jeugd tenminste een uur per week aan een vorm van actieve sport- of kunstbeoefening. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Herijking subsidieregeling ● Vervolg GKGK/buurtsportcoaches
3	Ouders en jeugd nemen zelf initiatief voor het versterken van een positief pedagogisch basisklimaat.	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2015 zijn professionals en ouders in gemeentebreed betrokken bij het opvoedklimaat in hun gebied. ○ In 2014 zijn er 20 nieuwe initiatieven uitgevoerd en geëvalueerd. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Stimuleren positief pedagogisch basisklimaat/Team Maatschappij Oude IJsselstreek

Programma 2: Versterken van kansen/preventie

Hoofddoel: Het versterken van kansen van ouders, kinderen en jongeren die (tijdelijk) hulp of steun nodig hebben.

Type: lokaal/gebiedsgericht

Agendapunt:	Wat willen we bereiken?	Opdrachten
4 Het CJG is dichtbij en laagdrempelig bij het vinden van antwoorden over opvoeden en opgroeien.	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2015 heeft ieder gebied één of meerdere generalisten (buurtcoaches) die bekend en benaderbaar zijn. <i>(Onderdeel van projectopdracht 'toegang tot ondersteuning en zorg')</i> ○ In 2014 zijn de primaire opvoedmilieus⁵ in staat om advies te bieden aan kinderen, ouders of collega's of de hulpvraag adequaat door te geleiden. ○ In 2014 voelt iedere professional zich onderdeel van het netwerk. ○ In 2013 is het gemeentelijk preventieve aanbod vastgelegd in een agenda. <i>(Onderdeel van projectopdracht 'welzijn opbouwen vanaf 0')</i> ○ In 2014 is het gebiedsgerichte preventieve aanbod vastgelegd in een agenda. ○ In 2013 is onderzocht welke wensen/behoeften de jeugd heeft m.b.t. opgroei-ondersteuning en participatie. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Toegang tot ondersteuning en zorg ● Uitrusten primaire opvoedmilieus als frontoffice ● Heroverwegen preventief aanbod ● Gebiedsgerichte preventie agenda ● Inventarisatie wensen en behoeften jeugd ● Familie Netwerk Beraad Achterhoek
5 Onderwijs achterstanden worden voorkomen of aangepakt.	<ul style="list-style-type: none"> ○ Er is een doorgaande lijn van voorschool naar vroegschool. ○ In 2014 wordt 100% van de risicokinderen doorgeleid naar voor- en vroegschoolse educatie. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Borgen en aanscherpen Onderwijs Achterstanden Beleid ● Versterken ouderbetrokkenheid ● Versterken doorgaande lijn

⁵ gezin & omgeving, kinderopvang, primair onderwijs, buitenschoolse opvang en voortgezet onderwijs

6	ledere jongere is klaar voor de arbeidsmarkt	<ul style="list-style-type: none"> ○ ledere jongere tot 27 jaar werkt of leert. ○ ieder jaar verlaten 10% meer jongeren hun school met minimaal een startkwalificatie. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Inbedding Jeugd Maatschappelijk Werk
----------	--	--	--

Programma 3: Passende ondersteuning en zorg

Hoofddoel: Ouders, kinderen en jongeren die dat nodig hebben ontvangen passende ondersteuning en zorg.

Type: Lokaal/Regionaal

Agendapunt:	Wat willen we bereiken?	Opdrachten
<p>7 Jeugd die dat nodig heeft krijgt snel de juiste hulp via de werkwijze 'erbij halen'.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ○ In 2014 voelt iedere professionals zich onderdeel van het netwerk. ○ In 2014 is de werkwijze uitgewerkt en zijn afspraken vastgelegd met kern- en ketenpartners. In 2015 is de werkwijze gemeentebreed geïmplementeerd. ○ In 2015 heeft ieder gebied één of meerdere generalisten (buurtcoaches) met mandaat op alle gebieden waar zorg geboden kan worden. <i>(Onderdeel van projectopdracht 'Toegang tot ondersteuning en zorg').</i> ○ In 2015 heeft de generalist een positie binnen de zorgstructuur van het onderwijs. 	<ul style="list-style-type: none"> ● Toegang tot ondersteuning en zorg ● Uitwerken werkwijze met kern- en ketenpartners ● Gemeentebreed ZAT voortgezet onderwijs ● Regionaal experiment ambulante jeugdzorg zonder indicatie ● Project Begeleide Omgang Regeling

Bijlage 1: toelichting op positief opvoedklimaat

Bron: Nederlands Jeugd Instituut (www.nji.nl)

Belang van vrijwillige inzet

Waarom is het van belang om de vrijwillige inzet voor jeugd en gezinnen te vergroten?

Positief opvoedklimaat

In de eerste plaats hebben kinderen in een positief opvoedklimaat de meest optimale ontwikkelkansen. Binnen een positief opvoedklimaat voeden ouders hun kinderen niet in geïsoleerde gezinnen op, maar maken zij deel uit van een omgeving waarin kinderopvangleidsters, leerkrachten, jeugdwerkers en familie, burens en kennissen vanzelfsprekende mede-opvoeders zijn.

Sociale netwerken en onderlinge steun

Sterke sociale verbanden dragen bij aan een goed opvoedklimaat. Ouders die steun uit hun omgeving ervaren, laten een toename van opvoedingsvaardigheden en vermindering van isolatie en stress zien. Het verhoogt de draagkracht in die gezinnen. Er zijn ook aanwijzingen dat door sociale steun (een resultaat van vrijwillige inzet), relaties tussen ouders en kind kunnen verbeteren en het risico op kindermishandeling kan worden teruggedrongen.

Positieve ontwikkeling van kinderen

Een ander belangrijk argument voor het versterken van vrijwillige inzet houdt rechtstreeks verband met de situatie waarin kinderen opgroeien. Voor kinderen is het van belang om op te groeien in een omgeving die rijk is aan sociale relaties, omdat zij leren van het voorbeeldgedrag van anderen. Initiatieven waarbij kinderen en jongeren iets voor anderen doen, bijvoorbeeld in de eigen buurt, hebben een positieve invloed op andere kinderen en jongeren. In buurten waar meer mensen elkaar en elkaars kinderen kennen, groeien kinderen met minder gedrags- en emotionele problemen op. Wijken waar meer zicht is op kinderen en jongeren en waar de bereidheid is om iets voor de buurt te doen, kennen minder overlast en misdrijven. Daarnaast is het uiteraard van belang dat kinderen opgroeien in een (fysieke) omgeving die ze genoeg mogelijkheden biedt zich sociaal, fysiek, cognitief en qua talenten te ontwikkelen. En waar ze kunnen participeren in sport, natuurbeleving, cultuur en kunst. Vrijwilligers kunnen een belangrijke rol spelen in het creëren van zo'n omgeving.

Participatie

Als kinderen en jongeren zelf invloed kunnen uitoefenen op hun omgeving (jeugdparticipatie als vorm van vrijwillige inzet), speelt dit tevens een belangrijke rol in de ontwikkeling naar actief burgerschap. Het bevorderen van actief burgerschap bij jongeren is een doelstelling van de overheid. Zo zijn basisscholen bijvoorbeeld al sinds enkele jaren verplicht om aandacht te besteden aan burgerschap.

Geen bezuinigingsmaatregel

Het versterken van de vrijwillige inzet is niet bedoeld als bezuinigingsmaatregel. Het belang van gemeenschappelijke activiteiten rondom het grootbrengen van kinderen (een sterke 'pedagogische civil society') is een goed opvoed- en opgroei-klimaat. Wanneer meer burgers sociale steun bieden aan gezinnen, ontslaat dat overheden ook niet van hun verantwoordelijkheid om optimale kansen voor kinderen en jongeren te creëren. Dat een sterke pedagogische civil society uiteindelijk kan bijdragen aan het terugdringen van het beroep op professionele hulp heeft uiteraard een positief effect op de maatschappelijke kosten. Het kan belangrijk zijn om dit als overweging mee te nemen in beleid.

Bronnen

- Baartman, H. (2009), 'Grootbrengen en mishandelen van kinderen, wiens zorg?' in: 'Investeren rondom kinderen'. Den Haag: Raad voor Maatschappelijke Ontwikkeling/Raad voor Volksgezondheid.
- De Winter, M. (2010), 'Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding. Van achter de voordeur naar democratie en verbinding.' Amsterdam: SWP publishers.
- Scales, P.C., P.L. Benson, E.C. Roehlkepartain, N.R. Hintz, T.K. Sullivan, M. Mannes (2001), 'The role of neighborhood and community in building developmental assets for children and youth: a national study of social norms among American adults', in: 'Journal of Community Psychology', 29(6), p. 703-727.